

Vänner,

Tillsammans är vi Saco.

Mycket har hänt sedan våra företrädare för 70 år sedan la grunden till Sveriges akademikers centralorganisation. Antalet medlemmar har ökat från 15 000 till närmare 700 000 och akademikerna är en kraft att räkna med. På jobbet och i samhällsdebatten.

Sverige är ett av länderna med högst organisationsgrad i världen. Det beror till stor del på Sacoförbundens hårda arbete. Antalet akademiker blir allt fler och majoriteten är fackligt organiserade. Det är unikt och när jag berättar det för mina internationella kollegor så tror de inte att det är sant.

Vi har mycket att vara stolta över. Och stolthet är även känslan som kommer över mig när jag står här i dag.

Jag är stolt över att vara ordförande för en federation som tar kunskap och fakta på allvar.

Jag är stolt över att leda en organisation som hämtar sina argument från vetenskap och forskning snarare än partipolitisk ideologi.

Jag är stolt över att få företräda medlemmar och förtroendevalda som varje dag kämpar för att utbildning ska löna sig.

Där andra fackförbund har ambitionen att samla alla arbetstagare under ett och samma paraply så väljer vi en annan väg.

Vi gör det för att vi vet att det är utbildning och yrkeskunnande som förenar oss och som ger oss en identitet i arbetslivet.

Vi gör det för att vi vet att det inte finns **en** lösning eller **ett** medlemskap som passar både läkaren och läraren. Psykologen och biologen.

Och vi gör det för att vi vet att kvalitet alltid är viktigare än kvantitet. Ett medlemskap i ett Sacoförbund har betydelse. På jobbet och i samhällsdebatten.

Ett medlemskap i ett Sacoförbund är också något som förpliktigar. Ett medlemskap i ett Sacoförbund är ett löfte om kunskap, nyfikenhet och kreativitet.

Det är en garanti gentemot omvärlden om att du besitter en kompetens förvärvad genom erfarenhet och akademisk utbildning.

Att ditt kunnande vilar på vetenskaplig grund.

Kunskap är inget särintresse. Låt proffsen vara proffs. Utbildning måste löna sig.

Tillsammans är vi Saco.

Vi är 700 000 experter som alla bidrar till samhällsbygget. Oavsett om vi är bibliotekarier eller ingenjörer, jurister eller tandläkare.

Utbildning är fundamentet för vår gemenskap. Professionen är kittet som definierar oss som individer, kollegor och samhällsmedborgare.

Och som sagt, när vi tittar i backspegeln så har vi mycket att glädjas över. Men det är ännu viktigare att blicka framåt. Och då ser vi ett kunskapssamhälle som krackelerar i fogarna.

Det går nästan inte en dag utan att vi hör nya larmrapporter om bemanningskrisen i kommuner och landsting. Om hur klyftorna mellan våra skolor ökar eller hur glappet på arbetsmarknaden växer.

Jobbchanserna beror i allt högre grad på om du är född i Danderyd eller Damaskus och det tvingar oss som fackförbund och samhällsaktörer att tänka nytt.

Vi ser också hur digitalisering och automatisering förändrar samhället i grunden. Det gäller inte minst arbetsmarknaden.

Yrken försvinner och arbetsuppgifter förändras.

Men det är inget nytt.

Samhällsekonomin har alltid byggt på förändring. Förändring är det som leder oss framåt. Framåt är den enda väg vi kan gå.

Det viktiga är att vi som samhälle hjälps åt och stöttar upp. Att vi finns där för dem som behöver det och ger dem möjlighet att hitta nya vägar som leder till jobb och försörjning.

För 200 år sedan arbetade 70 procent av Sveriges befolkning med att producera livsmedel. Idag har vi blott 16 000 heltidsbönder i landet. Samtliga skulle få plats i Globen, några kilometer bort.

Och vem trodde för 20 år sedan att det vanligaste yrket i Stockholm skulle vara systemutvecklare? Att var tionde anställd i regionen skulle arbeta i IT-sektorn?

Omställning och kompetensutveckling kommer att dominera stora delar av samhällsdebatten de kommande åren. Och det är frågor där vi måste ligga i framkant och vara en konstruktiv part gentemot politiken och näringslivet.

Det är nödvändigt för att värna våra medlemmars intressen och det är nödvändigt för att säkra konkurrenskraften i framtiden.

Sveriges akademiker tar ansvar för kunskapssamhällets utveckling. Sveriges akademiker tar ansvar för innovation och tillväxt. Sveriges akademiker tar ansvar för Sverige.

Tillsammans är vi Saco.

Vi är 700 000 specialister som varje dag bidrar med kunskap och engagemang. De allra flesta av oss trivs med våra jobb. Älskar att arbeta med det som vi är utbildade för och ser fram emot en ny arbetsdag.

Men vi är också många som inte mår bra. Och det är något vi behöver tala mer om. En god hälsa är en förutsättning för att kunna fullfölja sina drömmar på arbetsmarknaden och i samhället.

Hälsoklyftorna blir allt större och där har Sacoförbunden en stor roll att spela framöver. Det är våra professioner som sitter på lösningarna för att vända utvecklingen.

Men inte heller akademikerna är förskonade. För våra medlemmar finns det sällan en tydlig linje mellan arbetstid och fritid. Gränserna suddas ut.

Samtidigt ser vi hur avståndet mellan krav och resurser ökar, hur organisationerna blir allt mer slimmade och arbetsbördan allt tyngre.

Det får konsekvenser.

Den psykiska ohälsan har ökat dramatiskt på senare år och allra mest har den ökat bland landets akademiker.

Det handlar om farmaceuter, skollära, socialsekreterare, ekonomer, fysioterapeuter och andra akademiska yrkesgrupper som utgör samhällsbyggets kärna.

När stressen tar överhanden förvandlas engagemanget till otillräcklighet.

Situationen är ohållbar. Arbetsmiljön måste förbättras. Ingen ska behöva gå sönder på jobbet.

Tillsammans är vi Saco.

Vi är 700 000 proffs som förbättrar livet för miljontals människor. Och som arbetar för att de ska kunna bryta ny mark oberoende av kön och ursprung.

1947 bildades Sveriges akademikers centralorganisation. Samma år fick Sverige sitt första kvinnliga statsråd, Karin Kock.

En pionjär i många avseenden. Hon var även landets första kvinnliga professor i nationalekonomi.

I mitten på 40-talet var männen fortfarande i klar majoritet på högskolan. Kvinnor ansågs helt enkelt inte lämpliga för akademiska studier.

I dag är två av tre studenter vid våra lärosäten kvinnor. Vi ser hur kvinnorna stärker sin närvaro inom område efter område.

Men strukturerna på arbetsmarknaden har inte hängt med i utvecklingen.

Kvinnor är i dag underrepresenterade på ledande befattningar inom samtliga samhällssektorer. De tjänar mindre, mår sämre och har mindre inflytande.

Fyra av tio högskoleutbildningar är en ekonomisk förlustaffär jämfört med att börja jobba direkt efter gymnasiet. Samtliga av dem leder till kvinnodominerade yrken.

Manliga akademiker tjänar nästan tre miljoner kronor mer under sin livstid. Skillnaderna uppstår i 30-årsåldern och växer sedan för var år som går.

Det är ingen slump.

Kvinnor står för tre fjärdedelar av föräldraledigheten, sex av tio vabbdagar och en majoritet av det obetalda hemarbetet. Det är också tre gånger så vanligt att de jobbar deltid och särskilt vanligt är det under småbarnsåren.

Strukturer står i vägen för kvinnors karriärmöjligheter. Strukturer står i vägen för individens möjlighet att nå sin fulla potential. Strukturer leder till kränkningar och trakasserier på våra arbetsplatser.

Vi har alla tagit del av fruktansvärda vittnesmål inom ramen för metoo-rörelsen. Ingen bransch är fredad, inte ens vår egen som vi kunnat läsa om i dagarna.

Trakasserier är oacceptabla var de än förekommer, men kanske än allvarligare när de sker inom fackföreningsrörelsen. Förutom att det innebär ett stort lidande för den som utsätts så är det dessutom en förtroendefråga. Som fackförbund är det otroligt viktigt att vi lever som vi lär.

Medlemmarna måste kunna lita på att deras fackliga ombud tar situationen på allvar och inte själva utsätter andra för kränkningar.

Till alla er som är utsatta vill jag därför säga: Säg ifrån. Var inte tyst. Anmäl alltid missförhållanden.

Och till er som kränker och trakasserar vill jag säga: Ert beteende slutar nu. Ni förminskar era medmänniskor. Ni dödar glädjen och engagemanget hos era medarbetare. Ni utsätter era kollegor och kamrater för ett oerhört lidande.

Det är oacceptabelt och strider mot våra fackliga värderingar.

Trakasserier och kränkningar får aldrig ske oemotsagda. Där har vi alla ett ansvar. Gemensamt har vi kraften att förändra.

Tillsammans är vi Saco.

Vi är 700 000 nyskapare som drivs av drömmar, inte av minnen.

Mycket har förändrats sedan Saco bildades 1947. Dåtidens medborgare informerade sig via radio och tryckta tidningar. I dag har vi ett mediebrus som är konstant.

Det har aldrig varit lättare att hitta information. Det har aldrig varit svårare att värdera information.

De nya medierna för oss närmare varandra. Det är sant. Men samtidigt ser vi hur de även tycks bidra till ökad polarisering, konflikt och hat.

Vi lever i en tid där åsikter allt oftare ges större tyngd än fakta. Där kunskap nedvärderas och känslor väger tyngre än empiri.

Som akademiker drivs vi av att bidra till ökad förståelse och insikt. Vi ser kunskap som ett vaccin mot populism och polarisering.

Är det någon som ska stå upp för fakta och sanning så är det vi. Fakta har betydelse. I fikarummet, på Facebook och i riksdagen.

Vi måste också i högre grad tala om vikten av tolerans och medmänsklighet. Om mångfaldens värde och öppenhetens vinster.

För demokratins fiender blir allt mer högljudda. Vi var många som hörde stöveltrampet i Almedalen förra sommaren där de torgförde sina människofientliga åsikter.

Hatets företrädare flyttar fram positionerna och budskapet är att personer med en viss hudfärg är mer värda än andra. Att personer som jag, som lever med någon av samma kön, inte bör få finnas till. Det är djupt stötande och berör mig starkt.

Vi som akademiker har ett särskilt ansvar för demokratin. Jag uppmanar därför er alla att alltid ta debatten och stå upp för allas lika värde. Att vara tyst är inget alternativ.

Demokrati är gemenskapen som skyddar oss från våld och förföljelse.

Demokrati är rätten att organisera sig.

Demokrati är garanten för ett liv i frihet.

Tillsammans är vi Saco.

Vi är 700 000 samhällsbyggare som gör skillnad varje dag.

På jobbet, i vardagen, i världen.

Tillsammans utvecklar vi Sverige.